

Door *JAN JAGERS*, illustratie *FRED*

‘Kinderen danken intelligentie vooral aan de genen van hun moeder’

RTL Nieuws

→ **ONWAAR**

→ **GROTENDEELS ONWAAR**

→ **GROTENDEELS WAAR**

→ **WAAR**

‘Wil je als man een slim kind? Dan is het zaak om een intelligente moeder te vinden’, lezen we op de website van het Nederlandse *RTL Nieuws*. ‘Intelligentie hebben kinderen namelijk voornamelijk te danken aan de genen die zij van hun moeder hebben geërfd.’

‘Vrouwen hebben twee X-chromosomen, terwijl mannen een X-Y-paar hebben’, zo begint de verklaring. ‘Op het X-chromosoom zitten tientallen genen die invloed hebben op intelligentie. Op het corresponderende Y-chromosoom, dat het kind van zijn vader krijgt, bevinden zich behalve de genen die het geslacht bepalen nauwelijks andere genen.’

Dat blijkt, schrijft *RTL Nieuws*, uit een stuk in *Psychology Spot* waarover *Ouders van*

der spelen ook ‘milieu- en cultuurinvloeden’ een rol, nuanceert *RTL Nieuws*. De genen van de vader, zijn die dan haast overbodig?

Toch niet, zegt professor Geert Mortier, die het Centrum Medische Genetica aan de Universiteit Antwerpen leidt. ‘Het genetische materiaal van jongens én meisjes bestaat uit in totaal 23 chromosomenparen. De geslachtschromosomen vormen een van die paren: X-X bij meisjes, X-Y bij jongens. Het X-chromo-

soom is groter dan het Y-chromosoom en bevat inderdaad intelligentiegenen. Het Y-chromosoom heeft er voor zover we weten geen, en bestaat vooral uit genen die het kind tot een jongen maken. Maar daaruit volgt niet dat kinderen hun intelligentie vooral aan hun moeders genen danken.’

soom is groter dan het één X-chromosoom van de vader komt, zegt Mortier. Grofweg de helft van je intelligentie is genetisch bepaald. ‘Dat complexe proces reduceren tot genen op het X-chromosoom, zou betekenen dat meisjes – met hun twee X-chromosomen – per definitie intelligenter zijn dan jongens’, vult geneticus Jean-Jacques Cassiman (KU Leuven) aan. ‘Dat is wat kort door de bocht, vrees ik.’

Hoeveel van onze ruim twintigduizend

keld wordt, dat bepaalt je omgeving. Die verklaart de andere helft van het totaal – denk aan Mowgli in *Jungle Boek*. De ouder die het kind het meeste opvoedt en stimuleert, heeft uiteraard een impact. Dat kan de moeder zijn – of niet.

‘Een kind dat wekelijks met z’n ouders naar de bibliotheek gaat, neemt in het begin wat voorsprong tegenover een kind met soortgelijke aanleg maar zonder die spreekwoordelijke *bib*’, weet psycholoog Wouter Duyck (UGent). ‘Maar naarmate je ouder wordt, groei je dichter naar je genetische niveau toe.’

Uit psychologisch onderzoek blijkt dat het IQ van kinderen ongeveer even sterk samenhangt met het IQ van hun moeder als met dat van hun vader, zegt Duyck. De ‘grootschalige studie’ waarnaar *RTL Nieuws* verwijst, claimt daarover niets. Dat kan ook niet, beklemtoont hij. ‘Het IQ van de vader werd niet eens gemeten.’

Nu, een publicatie voor jonge ouders, rapporteerde. Een andere studie zou tot dezelfde conclusie komen. ‘Uit een grootschalig onderzoek uit 1996 waarin 12.686 mensen werden ondervraagd over onder andere hun IQ, blijkt dat de beste voorspeller van intelligentie het IQ van de moeder was.’

Naast dat erfelijke materiaal van de moe-

soom is groter dan het Y-chromosoom en bevat inderdaad intelligentiegenen. Het Y-chromosoom heeft er voor zover we weten geen, en bestaat vooral uit genen die het kind tot een jongen maken. Maar daaruit volgt niet dat kinderen hun intelligentie vooral aan hun moeders genen danken.’

Een dochter heeft bijvoorbeeld het geslachtschromosomen-

genen instaan voor intelligentie, is niet precies gekend. Maar het zijn er zeker enkele duizenden. Slechts een klein percentage daarvan ligt op het X-chromosoom. Een veel groter aantal ligt op alle andere niet-geslachtschromosomen, die we van beide ouders erven, zeggen de genети.

Hoe je aanleg tot intelligentie ontwik-

CONCLUSIE

Knack beoordeelt de stelling als onwaar. Dat moeders sterker dan vaders de intelligentie van hun kinderen bepalen, kan best. Maar dat heeft dan wellicht meer met opvoeding dan met genen te maken.